

Veehouderij kan zonder

antibiotica

Het zal nog wel even duren voordat boeren antibiotica alleen gebruiken als het echt nodig is, denkt dierwetenschapper Tjeerd Kimman.

Door Ana van Es

Een veehouderij waar antibiotica alleen worden gebruikt als dieren echt ziek zijn. Dat stond de Wageningse dierwetenschapper Tjeerd Kimman voor ogen toen hij onlangs samen met vakgenoten het *Witboek intensieve veehouderij zonder antibiotica* presenteerde. Dus geen gebruik van antibiotica 'ter maskeering van managementproblemen, ziektepreventie die tekortschiet, of routinematig, als dieren drie weken opgehokt zijn'.

Zo'n antibioticavrije veehouderij laat in Nederland nog even op zich wachten. De Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde bepleit een 'trendbreuk' in de inrichting van de veehouderij, maar heeft niet alles in de hand, zegt een woordvoerder. 'Niet de dierenarts, maar de boer is verantwoordelijk voor de gezondheid van dieren. Als een dier ziek wordt door slecht management, zal een dierenarts toch moeten behandelen.'

Dierenartsen betwisten het nut van een nieuw registratiesysteem, dat precies toont hoeveel antibiotica een boer gebruikt. En de Taskforce Antibioticaresistentie Dierhouderij noemt de vermindering met 50 procent in 2013 die het ministerie van Landbouw beoogt, 'een beetje een slag in de lucht'.

Wat ziet u als alternatieven voor antibioticagebruik?

'Allereerst moet je kijken welke ziektekiemen je kunt uitroeien. In West-Europa is de ziekte van Aujeszky, een varkensziekte, een paar jaar geleden uitgeroeid door een streng vaccinatiebeleid. Een andere optie is om bij de start van een nieuw bedrijf te beginnen met nieuwe dieren in een nieuw gebouw, vrij van ziekte.'

En als uitroeien niet lukt?

'Wij willen het aantal infecties ver-

Hoe komt het dat de ene boer meer antibiotica gebruikt dan de andere?

minderen door beter te fokken, betere voeding en huisvesting. Overgangsmomenten in het leven van een dier moeten tot zo min mogelijk gezondheidsproblemen leiden. Bij het spenen van biggen ontstaan vaak gezondheidsklachten. Die biggen zouden langzamer ontwend moeten worden van de zeug en meer bij elkaar moeten blijven.'

Wat is er nu mis met de huisvesting?

'Stallen moeten zo worden gebouwd dat ziektekiemen zo min mogelijk van het ene op het andere dier overspringen. Afscheiden dus. En infectiedruk verlagen: zorgen voor goede ventilatie, leeftijdsgroepen scheiden, niet te veel dieren in een ruimte.'

Resistente bacteriën, zoals ESBL, kunnen overspringen van dieren naar mensen. Is dat voorbij in een antibioticavrije veehouderij?

'Afnemend antibioticagebruik moet leiden tot minder resistentie. Maar eigenlijk weten we nog weinig over de manier waarop resistentie ontstaat en van dier op mens overgaat. We zien dat het verdwijnen van resistentie soms langer duurt dan gehoopt.'

Er ontbreekt een goede registratie van de antibiotica die dierenartsen voorschrijven. Wat verwacht u van de nieuwe monitoring?

'De wetenschappelijke wereld zit te wachten op die gegevens. We willen vooral verklaringen: wat maakt nu dat de ene boer meer antibiotica gebruikt dan de andere? Maar je moet afwachten wat dit systeem oplevert. De rapportages moeten openbaar zijn en goed geanalyseerd. Als die gegevens eigendom zouden worden van de productschappen, is het aan hen wat ze ermee doen. Dat kan lastig zijn.'

De nieuwe registratie is vrijwillig. Vindt u dat voldoende?

'Als de meeste dierenartsen meedoen en transparant zijn, dan is dat voldoende. Ik zie dat een aantal boeren voorop loopt in verandering. Maar in hoeverre dat verder wordt gedeeld, kan ik niet beoordelen.'

Demissionair minister van Landbouw Gerda Verburg wil het antibioticagebruik in 2013 gehalveerd zien. Is dat haalbaar?

'Ik maak graag een vergelijking met de medische wereld. Toen daar zorg ontstond over te ruimhartig antibioticagebruik, duurde het nog jaren voordat er een omslag kwam. De komende vijf of tien jaar zou je in de veesector een geleidelijke, maar sterke afname van antibioticagebruik moeten zien.'

Dus antibioticareductie is vooralsnog toekomstmuziek?

'Nee, niet helemaal. Wij pleiten voor een langetermijnaanpak, maar er is laaghangend fruit dat je snel kunt binnenhalen. Het stoppen van overbodig gebruik en verbetering van voeding en huisvesting moet relatief snel kunnen. Maar het ontwikkelen van nieuwe vaccins en verbeteren van de genetische weerstand van dieren vergt meer tijd.'

VK 19/6/2010